

Oponentský posudek diplomové práce Bc. Michaely Hummel „Na způsob předmluvy“, vstupní oddíl románu *Muž bez vlastností*

Práce je velice citlivou, nápaditou a sofistikovaně promyšlenou i napsanou interpretací úvodní části Musilova románu *Muž bez vlastností*. Interpretace zohledňuje a zkoumá dostatečně široké spektrum nosných témat, jež román generuje, ale zároveň se nesnaží postihnout veškerá témata; díky této soustředěnosti i schopnosti jednotlivá témata z textu vyčlenit se interpretační argumentace dobře sleduje a vyvozovaným závěrům je zřetelně rozumět.

Autorčinu schopnost číst s porozuměním a interpretovat daný text umocňuje i bohaté a kompozičně dobře zvládnuté odkazování k dosavadní musilovské literatuře, a to především z německé jazykové oblasti. Michaela Hummel vlastně po celou dobu výkladu vede dialog s touto literaturou, ale nenechává se její existencí a dopadem rozptýlit tak, aby se pouštěla do komentování jednotlivých pojetí a podnětů, do polemizování či rozsuzování sporů. Práce tudíž neztrácí tažnou sílu, jíž je vlastní výkladové pojetí, které autorka domýšlí a svým textem vyjadřuje. Navíc – což oceňuji ještě více – se zapojením desítek jiných vykladačů práce nerozpadá terminologicky ani metodologicky; drží si svoji výkladovou koherenci

Na interpretaci úvodních partií Musilova románu oceňuji i její dynamiku: Někdy se výklad zcela drží mikroroviny jedné věty, fráze či motivu, někdy naopak od textu vzlétá k hodně abstraktním a obecným tématům sebereflexivního psaní, odložené subjektivity či analogie prostoru města a prostoru války. Ve výsledku je toto střídání užšího a hodně širokého záběru osvěžující a tok práce vymaňuje z monotónní mechaničnosti. Zároveň ponechává čtenáři volbu, zda se chce více koncentrovat na partie založené na zevrubném interpretačním čtení textu v duchu ustáleného „close reading“, anebo zda chce uvažovat spíše v kategoriích filosofického a filosofujícího ražení. Tímto střídáním soustředění se na detail a odstupu sice Michaela Hummel dělá totéž, co Musilův vypravěč v románu, ale i v jejím případě jde o funkční a nosný postup.

Autorce se velice dobře daří zasazovat vybrané rysy, prvky a témata Musilova románu do dobového kulturního kontextu; inovativně tak čte a vykládá partie popisující budování Ulrichovy rezidence v rámci dobové debaty o moderním stylu bydlení či téma románové identity hlavní postavy rámuje dobovými filosofickými koncepty identity. Tyto kontextualizace nejsou odbíhavé ani násilné; směřují naopak zpět do světa románu a jeho čtení skýtají další produktivní podněty, které by z výkladu soustředěného čistě na text nejspíš nevyplývaly. Výkladu prospívá i to, že nesleduje mechanicky linearitu textu a postupně saturace fikčního světa; autorka je schopná vyčlenit z románu dílčí témata a věnovat se jim celostně, bez ohledu na to, jak se postupně a opakovaně v textu vynořují.

Velice pěkně je formulovaný i závěr, který v přehledné podobě nabízí nosné teze práce; teprve při jeho čtení si člověk mimoděk uvědomí, co vše práce zvládla přirozeně a klidným výkladovým tempem obsáhnout, aniž by se rozpadla do fragmentárních nespojitých postřehů.

Práci bohužel poněkud devaluje redakční zpracování. Text na některých místech poněkud mate záhadnou interpunkcí, kdy čárky jsou kladeny na místa, kde pro ně v češtině není žádný

důvod (na místech jiných je ale zcela vycizelován). Podivně působí i dvojí anglická verze označující danou část románu: „In the way of preface“ v podtitulu práce a „A Sort of Introduction“ (což je myslím standardní způsob překladu) v abstraktu. Na s. 49 jsou defektně vyvedeny odkazy k poznámkám 74 a 75 a text poznámky 75 z práce zcela zmizel. V soupisu literatury nejsou některé názvy děl značeny kurzívou, zatímco většina je; nejsou zde občas ani sjednocena označení vydavatelů, např. jednou je „Alois Srdce“, na jiném místě zas „Nakladatelství Aloise Srdce“. Práce hned dvakrát anoncuje, že určitá témata budou podrobněji rozebrána v „kap. 3.2.1. Sport a mystika“. Taková kapitola však v diplomové práci nikdy nepřijde a u daného čísla se objeví kapitola Tělo a mystika; sport a tělo jistě souvisí, ale ten původně anoncovaný název vzbuzoval mnohem větší očekávání.

Jako celek jde o práci rozhodně nadstandardní, pro oborové prostředí přínosnou a objevnou. Proto je bez váhání doporučuji k obhajobě a navrhuji ji hodnotit známkou **výborně**.

V Praze dne 18. 1. 2021

Prof. PhDr. Petr Bílek, CSc.